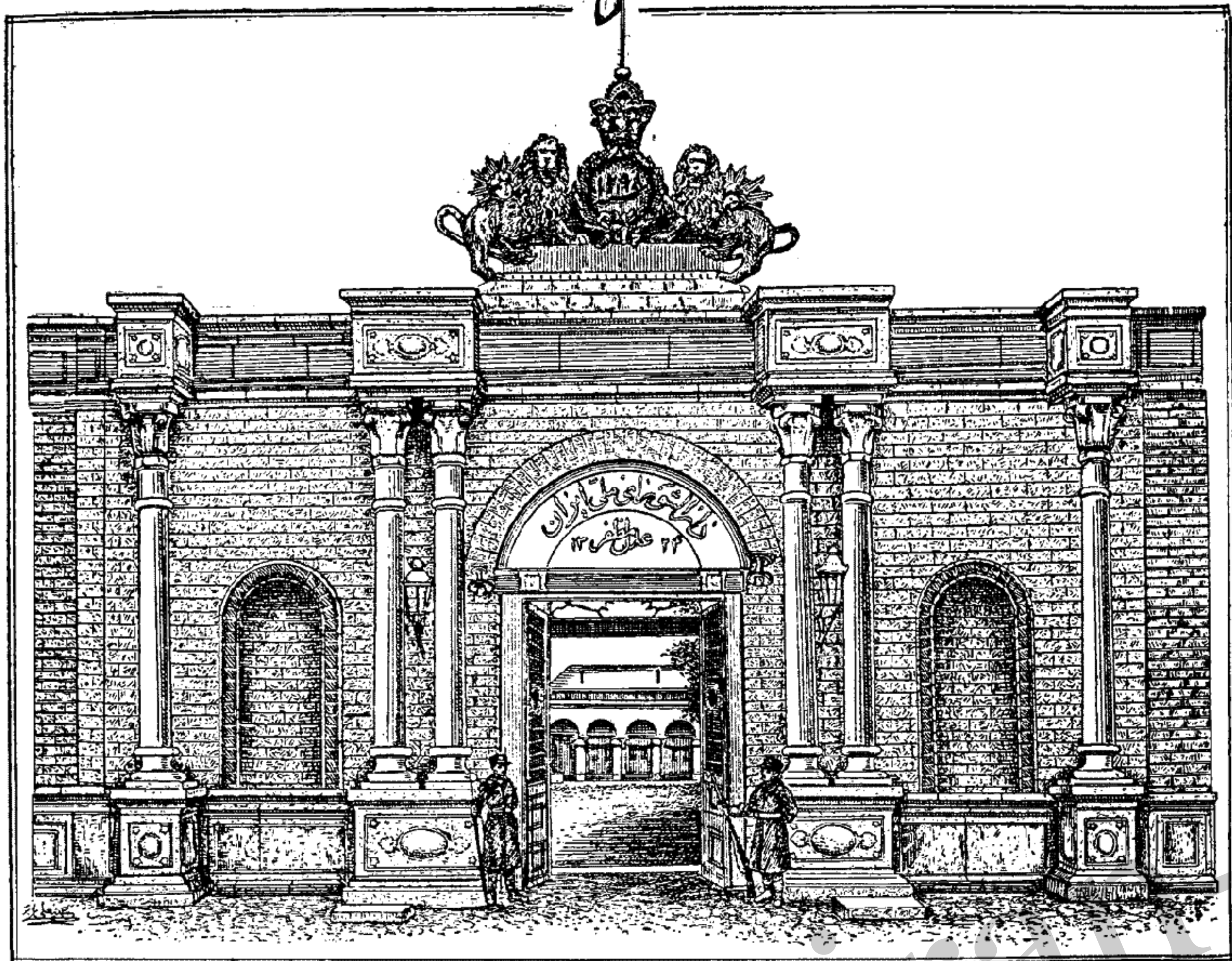

جلسه ۷۶	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره سی و هفتم
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه لیله یکشنبه ۱۴ اسفند ماه ۱۳۰۵ مطابق ۲ رمضان ۱۳۴۵	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود. پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس	قيمة اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارجه « دوازده تومان » قيمة تك شماره يك قران

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس ليله يك شنبه ۱۴ اسفندماه ۱۳۰۵ مطابق ۲ رمضان ۱۳۴۵

جلسه ۷۱

رئیس -- صورت مجلس ایرادی ندارد؟
(اظهاری نشد)

رئیس -- صورت مجلس تصویب شد . وارد دستور شویم ؟

(مجلس سه ساعت از شب گذشته بریاست
آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس روز یازدهم اسفند را آقای
ضیاء قرائت نمودند)

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	سؤال آقای آقا سید یعقوب از آقای وزیر مالیه راجع به سخت گیریهای اداره تحدید و جواب آقای وزیر	۷۲۴	۷۲۶
۲	سؤال آقای بامداد از آقای وزیر مالیه راجع بتحدید زراعت تریاک ایران و ملخ جهرم و جواب آقای وزیر	۷۲۶	۷۲۹
۳	سؤال آقای مهدوی از آقای وزیر مالیه راجع بتفائین و همچنین تعدیاتی که در خراسان از طرف مأمورین مالیه میشود و جواب آقای وزیر	۷۲۹	۷۳۱
۴	سؤال آقای ذوالقدر از آقای وزیر مالیه راجع به پوره ملخ فسا و داراب و سرورستان و جواب آقای وزیر	۷۳۱	
۵	طرح خبر کمیسیون مبتکرات راجع باصلاح ماده ۱۵ قانون ممیزی املاک اربانی و جواب و قابل توجه شدن طرح مزبور	۷۳۲	۷۳۷
۶	طرح خبر کمیسیون مبتکرات راجع به طرح قانونی آقای کی استوان در موضوع معادن و قابل توجه شدن طرح مزبور	۷۳۸	۷۳۹
۷	بقیه مذاکرات نسبت بجزر کمیسیون قوانین مالیه راجع بتأسیس بانک ملی (ماده ۷)	۹۲۹	۷۴۸

جمعی از نمایندگان -- بلی .

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب از وزارت مالیه
سؤالی داشتید . بفرمائید .

آقا سید یعقوب -- سه موضوع را بنده از وزارت
جليله مالیه سؤال کرده بودم موضوع اول راجع به
عقیقه جات بود که آقای وزیر محترم معارف جواب دادند
ولی يك چیزش باقی مانده و استدعا می کنم آقای وزیر
مالیه جواب بدهند و آن راجع باین است که در
روزنامهجات ما مکرر میشنوم از هر جا خزائن پیدا
میشود پولهایی بانواع واقسام پیدا میشود بعد گفته میشود که
برده اند بوزارت معارف . در کمیسیون بودجه هم بنده در
این باب سؤال کردم ولی هنوز چیزی که محل اطمینان
و اعتماد بنده باشد بدست نیامده است . در این
موضوع کان می کنم آقای وزیر مالیه مستحضر باشند اگر
هم در نظرشان نباشد استدعا می کنم که این موضوع را
مطالعه فرمایند و جوانی در این خصوص بدهند چون
این موضوع يك موضوع خیلی مهمی شده است حالا
از جهة اینکه برای دولت نفع دارد اما اسباب زحمت
برای مردم شده است .

سؤال دیگرم راجع به سخت گیریهای اداره تجدید
است که چند تا کاغذ شکایت برای بنده رسیده است
یکی را خدمت آقای وزیر مالیه داده ام فرمودند تحقیقاتی
در این باب می کنم اساساً این مسئله يك مسئله بقرنچی
شده است و بقدری فشار بر ملت ایران در این مسئله
وارد شده است که چه عرض کنم (صحیح است)
حقیقه کاغذهای شکایت کنندگان خیلی محرق است و دل
انسان می سوزد چه کار کنیم غیر از اینکه این جا
سؤال کنیم کار دیگر که نمی توانیم بکنیم . حقیقه
باید يك ترتیبی واقع بشود که رفع این زحمات از
مردم بشود و ملت ایران از این بدبختی که آزادی جامعه

مجلس اند تصدیق به تخصص آنها دارند یا نه و آیا امثال
این متخصصین در میان منتظرین خدمت وزارت مالیه و
وزارتخانه های دیگر کسی دیگر پیدا نمیشود که بعد سر جای
اینها بنشانند یا هست ؟ اینها سؤالان است که بنده ناچار
شدم از وزیر محترم مالیه بکنم که حقیقه يك کاری بکنند
که این ماده يك قدری دامنه اش محدود بشود . اینقدر
منتظرین خدمت در وزارتخانه ها داریم باز هم هرروز مستخدم
میاورند و در تحت عنوان اینکه متخصص است استخدام
میکنند باید این قسمتها را تجدید کرد آخر باید يك
خاتمه باین کار داد تا چه اندازه دامنه اش را وسعت
میدهید ؟

وزیر مالیه -- در قسمتی که راجع بدفائن فرمودند
بنده از این سؤال سابقه نداشتم و در آن سؤالی هم که
راجع باشیاء مقبره حضرت شیخ صفی کرده بودند اشاره
باین مطلب فرموده بودند ولی بطور کلی می توانم
عرض کنم که يك نظامنامه ها و يك مقرراتی
در وزارت مالیه راجع به این قبیل مسائل هست
که مطابق آن عمل میشود . چندی قبل هم متوجه
شدیم که يك نواقصی این مطلب دارد و از يك متخصصی
که در طهران بود استفاده کردیم و قرار شد يك طرح
قانون مفصلی راجع باین موضوع تهیه کند که بعد
بصورت قانون تقدیم مجلس شورای ملی بشود یعنی از او
خواستیم که حاضر نماید او هم حاضر کرد و يك صورتی
ترتیب داده است که فعلاً مورد مطالعه وزارت معارف
و مالیه و بعضی اشخاص دیگر است و گمان می کنم
عنقریب بمجلس پیشنهاد شود البته پس از تصویب این
لايحه اگر نواقصی در مقررات فعلی هست رفع میشود
ولی عجاله خاطر آقا مستحضر باشد که يك مقرراتی
موجود هست و مطابق آن عمل میشود .

در موضوع سؤالی که راجع بشکایات از تجدید تریاک
فرمودند سؤوالشان فقط شامل يك مورد خاصی بود و
مطلب کلی نبود ولی البته مورد خاصی بود که نتیجه

اغلب وزارت خانهای که میتوانند خودشان را محتاج به متخصص بدانند و قلم بدهند از آن میزان عادلانه که باید باشد تجاوز کرده است و همین جهت هم بنده بمجرد ورود در وزارت مالیه و مطالعه در این امر (چون سال بآخر میرسد و کلیه معمول این است که کنتراتها را تا آخر سال جاری میکنند و باین جهت هیچ نوع تعهدی در هیچیک از وزارتخانهها نسبت بسال ۱۳۰۶ نیست و در ۱۳۰۶ تمام این تعهدات کنتراتی باید تجدید شود) يك یاد داشت و متحدالمآلی از طرف وزارت مالیه بنام وزارتخانههای دیگر فرستادم که قبل از اختتام سال ۱۳۰۵ احتیاج خودشان را نسبت به متخصصینی که لازم دارند قبلاً معلوم کنند و عده شان را معین نمایند که برای چه کاری می خواهند و در آن جا مخصوصاً مقید شده که بدون اینکه از طرف وزارت مالیه و بدون اینکه از طرف اداره استخدام کشوری وزارت مالیه تصویب و تحقیق شده باشد و مسلم شده باشد که برای آن کار در جزء مستخدمین سایر وزارت خانههای دیگر کسی نیست که بتواند از عهده آن بر آید اجازه استخدامش را نخواهند داشت در هر صورت این يك قسمت را هم آقایان باید در نظر داشته باشند که يك عده از این کنتراتی ها مترجمینی هستند که وجودشان لازم است و البته اینها تخصصشان همان ترجمه است در این قسمت ایزادی نمیشود گرفت ولی يك عده دیگری که بعنوان کنترات استخدام شدند البته باید دقت و رسیدگی بشود که اگر احتیاج ندارند کنتراتها را تجدید نمایند و اگر احتیاج دارند ولی بین منتظرین خدمت هستند کسانی که از عهده آن کارها بر می آیند آنها را بجای این کنتراتی ها استخدام کنند و بنده باقا اطمینان میدهم که این احتیاط و پیش بینی ها از سنه آتی به کاملاً خواهد شد. اینکه پرسیدند وزارت مالیه عده کنتراتیهایش چقدر است؟ عرض کنم که در ادارات مرکزی وزارت مالیه کلیتاً از مترجم و غیر مترجم ۱۱۵ نفر است. در ایالات و ولایات ۶۵ نفر در گمرکات ۲۴

نفر که جمع کلش ۲۰۴ نفر است. این قسمت کنتراتیهای وزارت مالیه است در مرکز و ایالات و ولایات و همانطور که تذکر دادم يك قسمت عمده اینها مترجمینی هستند که آنها را هم البته آقایان تصدیق میفرمایند برای جریان کار این وزارتخانه وجودشان لازم است راجع بوزارت خانهای دیگر هم صورتش را خواسته ام ولی هنوز نرسیده است در هر حال همان طور که عرض کردم باز تکرار میکنم که احتیاط برای سال ۱۳۰۶ کاملاً خواهد شد و امید وارم متخصص یعنی حقیقی خودش تعبیر شود و اگر يك زیاده رویهایی هم در تعبیر این لغت شده است من بعد نشود.

آقا سید یعقوب -- اجازه میفرمائید يك توضیح مختصری عرض کنم؟

رئیس -- بفرمائید.

آقا سید یعقوب -- بنده راجع به کنتراتیهای وزارت مالیه نه اینکه خواستم يك ایزادی به متخصصین آمریکائی بکیرم این را تصور نمیکنم ولی بنده دیده ام که دائره اش در ادارات دیگر در وزارت خانههای دیگر هم خیلی وسیع شده و زیاد شده است والا بنده به میسیون آمریکائی خیلی اطمینان دارم

رئیس -- آقای بامداد جنابعالی هم سؤال داشتید؟

بامداد -- بلی.

رئیس -- بفرمائید.

بامداد -- بنده سؤال از وزارت مالیه کرده بودم که مع التشرک آقا برای جواب آن حاضر شدند. سؤال اولم راجع بیک مسئله حیاتی است که حقیقه در اقتصاد ایران خیلی اثرات دارد و آن این است که می شنویم راجع بمنع با تجدید زراعت تریاک در ایران مذاکراتی میشود. يك قلم درشت صادراتی که برای ایران فعلاً باقی مانده همان تریاک است که سبک وزن است و قیمتش هم نسبتاً گران است و میتوان آن را بسرحد

رساند و يك قدری از قیمت آن این واردات هنگفت را تکافوء کرد. می شنویم که می خواهند همین قلم را هم از ما بگیرند یا محدود نمایند. البته خاطر آقایان مسبوق است که يك میسبونی از آمریکا آمدند بازران و در هر يك از نقاط ایران که وارد شدند و تحقیق کردند بالاخره حق دادند که در ایران چیز دیگری نیست که جای زراعت تریاک را بگیرد و حق دادند که ایرانی برای زندگی عادی مجبور است این زراعت را محل استفاده خود قرار دهد معذک شنیدم را برنی که مطابق انصاف و تحقیقات شان باشد نداده اند و باین جهت دولت ایران يك مأموری (کنل ماک کرماک) را میفرستد برای رفتن بجامعه ملل و دفاع از این جمله که باقتصاد ایران وارد میشود. بنده از سهل انگاریهای خودمان خیلی خائفم که مسئله را خیلی سست و بی اهمیت میگیریم و يك مرتبه بما خبر میدهند و میگویند که خیر تصمیم گرفتند و ما باید از این مسئله بزرگ حیاتی محروم بمانیم. میخواهم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم که در این باب غیر از اینکه ماک کرماک را فرستاده اند چه اقدامات دیگری کرده اند و آیا در نظر دارند که تعقیب کنند یا نه؟ چون در این باب حقیقه باید جدیت کرد زیرا اگر بر فرض این محدودیت را بسایر ملل نحمیل نمایند آنها چیزهای دیگری دارند هند و هندوچین و سایر جاهای دیگری که زراعت تریاک دارند مانند الجزیره و تونس و مصر و نقاط دیگر وسیله های دیگر دارند ولی ما حالا تقریباً صادرانمان منحصر بهمین شده است (نمایندگان - صحیح است) مخصوصاً از فارس که بنده فی الجمله اطلاعاتی دارم هرگاه زراعت تریاک را هم از شان بگیرند دیگر هیچ ندارند زیرا قالی و قالیچه و اسب و کره و اینهایی را که سابقاً می فرستاده اند حالا دیگر هیچ نمی فرستند یعنی چیزی ندارند (صحیح است) فقط يك محصول تریاک دارند که اگر آن را هم از شان بگیرند زندگی آنها قطع خواهد شد.

سؤال دوم بنده راجع باین بود که از قرار اطلاعات واصله ملخ در سال گذشته پوره گذشته از داران تهر و استان و جهرم و اگر هوا قدری گرم بشود البته تخم ملخ منظره چند سال قبل فارس را نشان خواهد داد و خسارتش را تجدید خواهد کرد. بیشترها هر وقت این اتفاق می افتاد حتی پارسال دولت کمک کرد و از ملاکین هم کمکی گرفت و يك قدری پوره را جمع کرد و در چاه ریخت البته اینها خیلی کمک میکرد و فواید بود ولی امسال آیا اطلاع پیدا کرده اند از این قضیه یا خبر؟ و آپس از اطلاع در این باب اقدامی فرموده اند یا نه؟

وزیر مالیه -- در موضوع ملخی که در قسمت بر از جان فارس دیده شده است لازم است آقایان مستحضر باشند که راپورتهایی در این خصوص بوزارت مالیه و فلاحه قبلاً رسیده بود و يك تحقیقاتی کرده بودند و مطابق جوابهایی که از محل رسیده این ملخ آن ملخ معروف و مشهور نیست يك ملخی است که آن را ملخ دریائی میگویند و مخاطره ملخ دیگر را ندارد چون قبل از رسیدن محصول بر طرف میشود ولی بسر درختی صدمه میزند و در ضمن اطلاع رسیده بود که در بعضی نقاط دیگر فارس سن دیده شده است و چون مسئله سن را بیشتر اهمیت میدادند و در هر حال مطالعه این قسمت هم لازم بود تصمیمی گرفته شد و در هشت روز قبل يك متخصصی که در قسمت دفع حشرات موزیه تخصص دارد و در وزارت فلاحه بوده است مأموریت پیدا کرده و رفته است برای سرکشی بفارس الان ۸ روز است که رفته پنج شش نفر از شاگردان مدرسه فلاحه را هم همراه برده است که آنها را هم آشنا کند بکلیه این قسمت ها که در عمل يك بصیرت و تجربه پیدا کنند خارجی را هم که این کار لازم دارد از اعتبارات خالصه پرداخته میشود و هر قدر هم مخارج بخواند از همان محل پرداخته خواهد شد و وزارت مالیه و فلاحه

هر دو متوجه این قسمت هستند و خود متخصص فلاحات آمریکائی مستر هسکل هم در این قسمت متوجه بوده و همیشه هم اطلاعات خودش را بوزارت خانه مربوطه خودش و وزارت مالیه میدهد و از طرف وزارت مالیه هم در ابراز هیچگونه مساعدتی در این باب دریغ نشده و نمیشود ولی همینقدر رو بهمرفته خاطر نماینده محترم را متوجه میدارم باین نکته که مسئله ملخ مطابق اطلاعاتی که از محل رسیده آن اهمیت را که برایش فرض کرده اند نداشته است.

سؤال دیگری که نماینده محترم فرمودند البته یکی از مهمترین قضایا و مسائلی است که امروز هم از نقطه نظر مملکتی و هم از نقطه نظر بین المللی در جریان است و همینطور هم که خودشان اشاره کردند در ژنو و در شورای جامعه ملل در هفتم ماه مارس که امروز پنجم است یعنی از دو روز دیگر يك مذاکره راجع باین امر مهم شروع خواهد شد و دولت ایران هم در آنجا نمایندگان کافی دارد و به آنها يك دستوراتی داده است - نماینده دولت ایران مصطفی قلیخان کمال هدایت وزیر مختار ایران در سویس و معاون او هم کلنل ماک کرماک رئیس عایدات داخلی است که نظر باطلاعات و تجربیاتی که در این قسمت داشته از طهران فرستاده شده است - اینجا البته لازم است آقایان را متذکر کنم (اگر چه خودشان متذکرند) که از نقطه نظر عمومی و بین المللی يك فکری در جریان است و با کمال قوت هم يك مراحل را دارد طی میکند و آن فکر محدود کردن استعمال و تجارت تریاک است در دنیا به احتیاجات طبي و البته مبنای این فکر هم نقطه نظر انسانیت و نجات جامعه بشریت از استعمال يك سهم مهلکی است که البته هیچکس هم مخالف باین فکر و یا مخالف با موفقیت این منظور نیست (نمایندگان صحیح است) و دولت ایران هم با همه ابتلائی که دارد (و بعد عرض خواهم کرد) البته از نقطه نظر آرزو و آمل موفقیت این فکر را خواهان است ولی البته این اصل کلی و

این فکری که در دنیا جریان دارد و تمام ملل و دول متمدنه و قویه دنیا را بخودش مشغول کرده و چندین سال است که پیش آمده و بالاخره يك تمرکزی هم از حیث فکر و مطالعه و عمل در جامعه ملل پیدا کرده از نقطه نظر ما ایرانیها و دولت ایران يك وضعیت عجیبی دارد. چرا؟ برای اینکه همانطور که نماینده محترم فرمودند زراعت تریاک اگر در این مملکت ایجاد شده است بواسطه این بوده است که بالاخره بازار داشته است و خریدار داشته و چیزی نبوده است که در زراعتش یا تجارتش مسؤولیت باینکه سوء نیتی از طرف ما شده باشد (صحیح است) هر متعی که در دنیا بازار دارد هر ملتی مجاز و مختار است برای آن بازار کشت و زرع تجارت بکند - زراعت و تجارت تریاک هم یکی از قسمتهای مهمتر و عظیم تر ثروت مملکتی ما است - حالا البته ملت ایران مخصوصاً دولت ایران همانطور که عرض کردم از نقطه نظر اصول و از نقطه نظر آرزو کمال موافقت را با نظریه عمومی دنیا از حیث محدود کردن تجارت تریاک با احتیاجات طبي دارد ولی در اینموقع از نقطه نظر اقتصادی و از نقطه نظر تجارت داخلی خودش دچار يك مشکل و يك وضعیتی است که از هر حیث فوق العاده قابل دقت و ملاحظه و قابل توجه است این جا بنده يك حق گذاریم بکنم و آن این است که نمایندگان که از طرف جامعه ملل بایران اعزام شده بودند که مطالعه و دقت در قسمت زراعت تریاک و کار تریاک ایران بنمایند بعد از مراجعتشان يك راپرت مفصلي را چاپ کردند و منتشر کردند که شاید (تصور می کنم) یکی از مبادی و مبنای مذاکراتی که دوزیر دیگر در جامعه ملل شروع خواهد شد (علی الخصوص راجع به ایران) همان راپرت باشد - از این آقایان باید حق گذاری کرد در همه جا به احتیاجات ایران و وضعیت ایران برخوردند و تحقیق کردند و راپرت دادند ولی البته يك اشخاصی که از خارج آمده اند بایران هر قدر هم بصیر و مطلع و مردمان کاری و باهوش باشند در يك مسافرت بعجله و شتابی در

يك مملکت به این بزرگی ممکن نیست بتوانند مسائل را آنطوری که باید و شاید احاطه پیدا کنند از این جهت در راپرتشان شاید يك مسائلی باشد که کاملاً تطبیق با مسائل باطنی و حقایق ما نکنند ولی البته این يك چیزی است که نباید برای آنها جرم عظیمی گرفت ولی باصل آن فکر و حقیقی که وضعیت حقیقی تجارت و اقتصاد ایران است باصل آن فکر آنها برخوردند و البته دولت ایران هم دستور العمل هائی که لازم است بنمایندگان خودش داده برای اینکه وضعیت اقتصادی و تجارتی و زونی مملکت را مخصوصاً از نقطه نظر مقایسه این مملکت با ممالک دیگر و موجود نبودن يك وسائلی در این مملکت از قبیل وسایل حمل و نقل و غیره که در نقاط دیگر موجود است و ما فاقد آن هستیم آنها را تمام به نمایندگان خودش دستور داده و میدهد که معروض مطالعه در شورای جامعه ملل بگذارند و آنچه را هم تا حالا مادر جریان امر (البته این چیز تازه نیست - این مسئله چندین سال است جریان دارد) آنچه را هم ما در جریان این امر در ظرف این چند ساله دیده ایم آنها هم همیشه سعی کرده اند که نسبت به دولت ایران با دول دیگری که وضعیت خاصی را دارا هستند (در صورتیکه هیچ همچو دولتی نیست و وضعیت مملکت ایران وضعیت خاصی است که هیچ شباهتی به ممالک دیگری که زراعت تریاک دارند ندارد) ولی ما دیده ایم که در جامعه ملل نمایندگان دول همیشه باین قسمت باینکه حسن توجه و يك نظر انصافی نگاه میکرده اند و مطالعه میکرده اند اما عجالتاً جریان مذاکرات آنجا و نظریاتی که دارند و مذاکراتیکه خواهد شد البته معلوم نیست و بنده هم چون هنوز شروع نشده است اطلاعاتی ندارم که بتوانم جزئیات را بعرض برسانم ولی چیزی که خیلی مهم است که آقایان هم باید بدانند این است که ما در دستور العملی که بنمایندگان خودمان داده ایم این را مخصوصاً قید کرده ایم و تصریح کرده ایم که به شورای جامعه ملل کاملاً این مسئله را

گوشیزد نمایند که دولت ایران هیچ اقدامی را نسبت به تحدید زراعت تریاک ایران ولو هر قدر هم جزئی و مرور باشد نمی تواند بدون آنکه بعرض مجلس شورای ملی برساند و در تحت يك صورت قانونی آن را از مجلس شورای ملی بگذارند هیچ نوع تعهدی بکنند و هیچ نوع اقدامی نمیکند...

نمایندگان - صحیح است.

آقا سید یعقوب - اما لایحه دو فوری نباشد.

(خنده نمایندگان)

وزیر مالیه - پس آقایان باید با کمال اطمینان و کمال حسن نظر انتظار نظریات و مذاکرات جامعه و شورای جامعه ملل را داشته باشند و مخصوصاً گرچه در اول مذاکرات بعرض آقایان رسانده و از هم میخواهم تکرار کنم برای اینکه مبادا در خرج يك نگرانی و اضطرابی در مملکت ما نسبت به منع زراعت تریاک است این طور تعبیر کنند که از حیث عدم پیشرفت آن اصل مقدس است که در دنیا تعقیب می کنند - البته از این حیث نیست بلکه هر موقع که وسیله پیدا کنیم و مطمئن باشیم که این ثروتی که از دستمان میرود بجای او يك ثروت دیگری مساوی حالا نمیگویی بیشتر - يك ثروت مساوی پیدا شود هیچ وقت مضایقه نخواهند داشت و هیچ کسی در این مملکت مضایقه نخواهد داشت که با این عقیده همراهی کند

رئیس - آقای مهدوی

مهدوی - البته آقایان تصدیق میفرمایند که تمام مؤسسات و ادارات ما برای آسایش و امنیت مملکتی است (نمایندگان - صحیح است) اگر امنیت نباشد تمام این ادارات و تشکیلات از صدر تا ذیل بی نتیجه است بنده قبل از آنکه دو فقره سؤالی که از آقای وزیر مالیه میخواهم بکنم که يك فقره آن سؤالی بود که در ضمن آقای آقا سید یعقوب کردند بنده هم در موضوع

دیفینه عرض میکنم و استدعا میکنم يك توجه مخصوصی بشود زیرا مأمورین دولت مخصوصاً مالیه يك بهانه نازه برای مردم پیدا کرده اند و در ولایات در کمتر جائی هست که هر روز يك کسی را که پنجتومان ، ده تومان ، پنجاه تومان دارد بگیرند و او را استنطاق و آزار نکنند و بالاخره او را با گرفتن يك مبلغی رها نکنند در این باب مخصوصاً بنده استدعا میکنم يك توجه مخصوصی از طرف آقایان وزراء بشود و نا امید نمائید که نسبت به ولایات اینطور تعدی نشود . اما سؤال دیگر بنده راجع به دو فقره تعدیات است که در خراسان از طرف مأمورین مالیه شده است . یکی راجع به سه فقره املاک است در قوچان که مال رعایا بوده است . رئیس مالیه قوچان بامدعی ملك ساخته است و به تحريك او فرستاده است که این ملك فلاقتدر زمینش متعلق به ملك خالصه است و فرستاده است چهار ماه پیشتر قریب دو هزار تومان درخت متصرفی آنها را که کنار نهر متصرفیشان بوده است بریده است و نهر را پر کرده است و اراضی را تصرف کرده است . بنده و بعضی از نمایندگان محترم خراسان حضوراً با آقای دکتر میلیسیو دوسه دفعه مذاکره کردیم و ایشان هم تحقیقات کردند و بمالیه خراسان هم نوشتند و بالاخره عارضین دستشان بجائی نرسید عجالتاً آمده اند طهران و يك ماه است در طهران معطلند بنده و آقای امیر تیمور و یکی دوفتر از نمایندگان خراسان از آقای دکتر میلیسیو وقت خواستیم حالا ده بانزده روز است وقت داده است و خصوصی هم مذاکره میکنیم ولی متأسفانه يك مأمور مالیه اگر این کار را با يك ملك دیگری هم بدون حق بکند اساس ملکیت در ایران متزلزل می شود . بنده از آقای وزیر مالیه استدعا می کنم در این باب (گویا به ایشان هم عرض شده و نظلم کرده اند و اطلاع دارند) اگر رسیدگی کرده اند و موجبات آسایش آنها را فراهم کرده اند بفرمایند و اگر هم فراهم نشده استدعا میکنم در این باب رسیدگی بکنند

اگر اینطور است و مأمورین مالیه بدون حق این کار را کرده اند و نسبت به يك دسته رعیت بدون جهه این اقدام شده است بنده بصرف اینکه آنها راحت شوند از نقطه نظر نمایندگی خودم قانع نمیشوم و استدعا میکنم بهر وسیله که باشد ولو مأمور مخصوص هم لازم باشد برای تفتیش بفرستند اگر شده است مجازات بکنند و او را معلق کنند و خسارات مردم را از او بگیرند که مأمورین دیگر مالیه این کارها را نکنند و اگر مأمور مالیه بکجائی رفت و يك چنین خساراتی ببرد وارد کرد باید مؤاخذه شود . موضوع دیگر راجع به زمان اف است که پسر او در بجنورد يك معامله با مالیه کرده است او هم عریضه بوزارت مالیه و مجلس شورای ملی نوشته و از مجلس شورای ملی هم بوزارت مالیه مراجعه شده از آن بابت هم خواستم سؤال کنم که آیا آقای وزیر مالیه اقدامی کرده اند و رسیدگی شده است که اسباب راحتی او فراهم شود یا خیر ؟

وزیر مالیه - نماینده محترم این سؤالات را قبلاً نوشته بودند ولی به بنده نرسیده است البته تصدیق میفرمایند که يك اطلاعات کافی برای اینکه جواب بایشان بدهم ندارم . تحقیق میکنم و بعد برای جواب حاضر میشوم ولی همینقدر چیزی که بخاطر دارم این است که يك شکایتی از قسمت قوچان رسیده بود و بنده در ضمن مراسلات اداری و مراجعه بآنها يك ورقه که گویا نظر بشکایتی که بدربار اعلیحضرت پهلوی شده بود و به رئیس الوزراء نوشته بودند دیدم مخصوصاً دستور داده شد که يك مفتش از مشهد به قوچان برود ، این دستور دستور دوازده روز قبل است و دیگر بیشتر از این جریان امر را بخاطر ندارم و اطلاعاتی هم نمیتوانم عرض کنم تحقیق میکنم بعد بعرض خواهم رسانید

وزیر داخله - راجع بقضیه دیفینه که آقای مهدوی فرمودند این مسئله را بنده خودم از روز اول در نظر داشتم . يك جلسه هم مخصوصاً مفصلاً در هیئت دولت مطرح

مذاکره شد هم آقای رئیس الوزراء و هم آقایان وزراء نهایت موافقت را داشتند که در این باب يك تکلیفی معلوم شود و راجع باین موضوع هم مشغول مطالعه هستیم . مسلم است محتاج میشوند به اینکه یسکی دو ماده قانون حاضر شود و عنقریب بمجلس شورای ملی تقدیم شود که از تصویب مجلس بگذرد و در آئیه تکلیف اشخاصیکه در حفريات يك چیزهایی بدست میآورند معلوم باشد که از وضعیت گذشته راحت بشوند .

رئیس - آقای ذوالقدر

ذوالقدر - بنده هم میخواستم راجع به پوره ملخ فسا و داراب از آقای وزیر مالیه سؤال کنم ولی قبلاً آقای بامداد سؤال کردند . بنده جهت مزید اطلاع تشریح عرض میکنم ، چون در ضمن فرمودند تحقیق شد ملخی که مضر است موجود نیست ، عرض میکنم در فسا و داراب تا سروستان ملخ مضرى هست و مضر است و پارسال هم دولت اقدامی کرد و يك ملاکین آن مقداریکه شد جمع آوری کردند ولی اعمال بیش از پارسال است و آن را پورنی که بوزارت مالیه رسیده است که ملخ مضر نیست آن ملخی است که در طرف برازجان و دشتستان آمده ملخی است که برای زراعت مضر نیست ولی برای اشجار مضر است مخصوصاً در باب ملخ مضرى که مضر است بنده چهل روز قبل با آقای محقق و آقای زارع و آقای دشتی با رئیس کل مالیه حضوراً حرف زدیم . رئیس کل مالیه به ماژور هال تلگراف کرد و تحقیق نمود معلوم شد که این ملخ بسیار مضر است و تخم هم گذاشته است و بعد بموجب مراسله که رئیس کل مالیه نوشته است رئیس کل مالیه در جواب اینطور نوشته است که چون وسیله جمع آوری پوره ملخ بموجب ترتیبی که در ایران جاری است ممکن نیست کاملاً آنها را قلع و قمع نمود باینجهت ما در صدد تهیه وسائل هستیم بترتیبات جدید آنها را قلع و قمع کنیم . بوسیله

بعضی سموم که متخصصین این کار آن سموم را استعمال می کنند . بنده خواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم که راجع باین قسمت اخیر که آقای رئیس کل مالیه وعده داده اند چه اقداماتی شده و حالا ما می توانیم مطمئن شویم که این سمومی که تهیه میشود وقتی میرسد که حاصلی پیدا نشود و میتواند حاصلی را از دهان ملخ برباید یا اینکه این اقدامات وقتی میرسد که بکلی حاصل را ملخ خورده باشد .

وزیر مالیه - در سؤالی که آقای بامداد فرمودند

خصوصاً اشاره بملخ برازجان و دشتی شده بود و جوابیکه بنده دادم بمنتیجه بیشتر مربوط بود بقسمت برازجان و دشتستان حالا اگر در قسمتهای دیگر ملخی هست که مضر است در هر صورت آقا باید خطرتان از يك اقداماتیکه شده است نامین شود ، هم نظوریکه عرض کردم متخصصی که بری دفع حشرات موزیه در وزارت فوائد عامه هست هشت روز است که با يك عده دیگر حرکت کرده اند و رفته اند رو بفارس و اعتبارات کافی برای این کار از محلی که عرض کرده بآنها داده شده است و باز هم هرچه تقاضا کنند از حيث اعتبار مضايقه نخواهد شد و نماینده محترم خودشان میدانند که فارس هم مردم بواسطه سنوات بدی که برشان گذشته است و می خواهند دیگر تجدید نشود و وحشت دارند در قسمت گرفتن تخم ملخ و دفع کردن آن يك نوع تخصص پیدا کرده اند و به مجرد اینکه این اشخاص بروند آنجا اگر وسائل کاری خودشان نداشته باشند قطعاً با اعتباریکه دارند با کمک اهالی در صدد دفع آن بر می آیند و امیدواریم قبل از آنکه حاصل بجائی برسد که از نقطه نظر ملخ ضرری به بیند جلو گیری شود .

ذوالقدر - مقصود تسریع در اقدام است .

رئیس - ~~بجانب این که در این باب رسیدگی بکنند~~

میزیون مبتکرات راجع به تفسیر ماده پازدم قانون میزی...
وزیر فواید عامه - سه فقره لایحه است که تقدیم مجلس می شود، یکی در باب کبریت سازی خراسانست یکی هم در باب بعضی تقاضاهای کبریت سازی آذربایجان و یکی دیگر در باب یک مساعدتهای کلی است که از حیث نگرش مالیاتها و کمرگها که مطلقاً بمؤسسات و کارخانجات ایرانی که با سرمایه ایرانی دائر میشود باید بشود.

رئیس - خبر کمیسیون مبتکرات قرائت میشود.
(بشرح ذیل خوانده شد)
کمیسیون مبتکرات طرح آقایان نمایندگان محترم را راجع باصلاح ماده ۱۵ قانون میزی املاک اربابی ودواب قابل توجه دانسته ارجاع آنرا به کمیسیون قوانین مالیه مناسب میداند.
رئیس - خبر دوم کمیسیون مبتکرات قرائت میشود
(بشرح آتی قرائت شد)

کمیسیون مبتکرات در جلسه ۱۷ بهمن ماه طرح قانونی شاهزاده محمدولی میرزا و جمعی از آقایان نمایندگان محترم را باحضور نماینده دولت تحت شور قرار داده خبر سابق کمیسیون را عیناً قابل توجه دانسته تقدیم مجلس میدارند.
(محمدولی)
ارباب کیخسرو - راجع به چیست؟
رئیس - راجع بقانون میزی. آقای شیروانی شیروانی - اجازه را که بنده خواستم راجع باین بود که میخواستم لایحه راجع به کارخانه کبریت سازی آذربایجان را تقاضا کنم یک شوری بشود ولی در این لایحه هم بنده اینطور شنیدم که نظر نماینده دولت راجع باین طرح قانونی کاملاً جلب نشده است، و نماینده دولت

حاضر نبوده است که در کمیسیون باین طرح قانونی رأی داده شده است، بنده میخواستم از محضر محترم کمیسیون سؤال کنم که آیا نظر نماینده دولت جلب شده است، این قبیل طرحهای قانونی که یک قانونی را که الان در جریان است بکمرتبه تغییر میدهد و قانونیکه در یک قسمت مملکت اجراء شده در حقیقت اگر این ماده تغییر کنند این میزبکه تا بحال بعمل آمده باید عوض شود و دو مرتبه از سر گرفته شود. زیرا جلب نظر دولت در این باب مخصوصاً یک موضوع مهمی است بنده میخواستم بدانم که نظر دولت جلب شده است یا نه؟

اگر جلب شده است البته می رود به کمیسیون قوانین مالیه نماینده دولت هم حاضر میشود اگر جلب نشده بنده تقاضا میکنم مجدداً برگردد بکمیسیون مبتکرات نماینده دولت هم حاضر شود و در آنجا جلب نظر نماینده دولت هم بعمل آید.

رئیس - آقای محمدولی میرزا.

محمد ولی میرزا - (مخبر کمیسیون مبتکرات) - برای استحضار خاطر نماینده محترم عرض میکنم مخصوصاً گمان میکنم نماینده محترم دولت اطلاعات کاملی نداشته باشند بازحمت تحقیق کردن بچودشان نداده اند، نماینده دولت در کمیسیون مبتکرات حضور بهم رسانده است و مخصوصاً خبر کمیسیون را نایید کرده است. خبر کمیسیون قبلاً هم طبع شده بود و بمجلس آمده بود در این بین یک مسئله اتفاق افتاد و گویا از طرف دولت کتباً بمقام ریاست مجلس شورای ملی شکایت شده که بموقع مستحضر نشده اند که این خبر مطرح است. ولی ثانیاً در موقعی که کمیسیون جدید منعقد شد مخصوصاً بدولت و وزارت مالیه اطلاع داده شده بود که این طرح مطرح است و از طرف دولت هم یکی از اعضاء اداره عایدات حضور بهم رسانید و مخصوصاً در آنجا از طرف دولت

اظهار موافقت کرد و هیچگونه مخالفی نداشتند این بود که مطابق نظامنامه رایورت جدید تقدیم مجلس شد، البته نماینده محترم تصدیق میفرمایند که بیش از این بر ماها نیست که یک طرحی را که جمعی از آقایان نمایندگان آنرا امضاء کرده اند معطل بگذاریم. این ترتیبی را که ایشان اظهار میکنند در واقع یک حق ثابت نمایندگی را سلب میکنند که حق طرح قانونی و انشاء قوانین باشد و نمیشود بان اندازه تسلیم شد بنظر یک نفر نماینده دولت نسبت بیکطرفی قانونی که بکعبده آن را امضاء کرده اند و نمیشود طرح قانونی را واگذار کرد بنظر وزارت مالیه و صرف تصویب نماینده آن. ولی چیزیکه هست بطوریکه نظامنامه و مقررات اجازه میدهد بآنها اطلاع داده شد آمدند و نظر مخافی هم نداشتند و بعد از آنکه جلب نظر آنها شد این رایت تقدیم مجلس شد، و حالا هم طوری نمیشود پس از اینکه قابل توجه شد می رود بکمیسیون قوانین مالیه و در آنجا باز وزیر مالیه و نماینده دولت حضور پیدا میکنند و هر نظری که داشتند اظهار مینمایند و مدافعه میکنند و تحت شور و مذاقه قرار میدهند. چیز دیگری که لازم است عرض کنم حضور نماینده محترم این است که این طرح امر میزی را معطل نمیکند ولی چیزیکه هست (اگر نظر آقایان باشد) عنوانی که در اینجا شد در سابق که این طرح پیشنهاد شد این بود که وزارت مالیه یک تفسیری در ماده ۱۵ میکرد و بمناسبت همان تفسیر این طرح را بمجلس شورای ملی پیشنهاد کردند. دیگر بسته بنظر مجلس است.

وزیر مالیه - البته حضور نماینده دولت در کمیسیونها مستلزم این نیست که اگر یک اختلاف نظری بین آن نماینده و کمیسیون بود حتماً نظر نماینده دولت جلب شده باشد ولی چیزیکه قطعاً باید طرف توجه نمایندگان محترم باشد این است - در مسائلی که مخصوصاً از طرف نمایندگان محترم پیشنهاد میشود (طرحهای قانونی) البته حضور نماینده دولت در کمیسیون لازم است که اطلاع از

نظریه دولت داشته باشند و یک تصمیمی بگیرند و لااقل اگر هیچ نتیجه نداشته باشند این نتیجه را دارد که دولت از نظریه کمیسیون و نمایندگان مستحضر میشود و خودشرا برای مخالفت با آن طرح و با مدافعه در کمیسیون بمجلس حاضر میکند، حالا بنده از این اظهار نظر خاصی ندارم و نمیدانم چرا این اظهار بنده موجب این شده که یک نگرانی بین آقایان پیدا شده است، من البته هیچ ادعا نمیکم که نظر کمیسیون و نظر مجلس تسلیم نظریه نماینده دولت باشد ولی نظامنامه پیش بینی کرده است که باید با اطلاع و حضور نماینده دولت باشد، این قسمت را تقاضا میکنم که آقایان رعایت فرمایند و البته حالا هم بطوریکه اظهار میشود عقیده نماینده دولت موافق بوده است (بنده که اطلاع ندارم) ولی چون مطلب مربوط بکمیسیون قوانین مالیه است و خود ما در کمیسیون برای مدافعه از نظریه دولت حاضر خواهیم شد هیچ مانعی نیست که این طرح (که در کمیسیون مبتکرات قابل توجه شده است) بکمیسیون فرستاده شود و دولت هم از نظر خودش در کمیسیون مدافعه خواهد کرد.

رئیس - آقای ضیاء تقاضای سکوت کرده اند بموجب ماده ۹۴ نظامنامه.
(پیشنهاد آقای ضیاء بشرح ذیل قرائت شد)
بنده بموجب ماده ۹۴ نظامنامه تقاضای سکوت می نمایم.
رئیس - آقای ضیاء.

آقای ضیاء - این طرح در کمیسیون مبتکرات مورد مطالعه آقایان بوده است ولی این درجه توضیحی که نماینده محترم (مخبر کمیسیون مبتکرات) دادند بعقیده بنده مقنع نبوده است چونکه مربوط است بقانون میزی و قانون میزی را آقایان نمایندگان میدانند که دوره چهارم و پنجم مذاکرات زیادی راجع باین موضوع بود و چقدر وقت مجلس را در دوره پنجم اشغال

کرد، این طرح دائر به تغییر مواد آن قانون است و مطالعه بیشتر را بنده لازم میدانم. همانطور که آقای وزیر مالیه فرمودند بنظر بنده بیشتر مناسب است که این طرح مسکوت عنه بماند و در کمیسیون بیشتر مورد مطالعه شود. نماینده دولت هم حاضر شود و در کمیسیون بیشتر مطالعه کنند و بعد خبرش بمجلس تقدیم شود.

وزیر مالیه - بنده از اظهاراتی که کردم قصد مسکوت بودن نبود. برای بنده فرقی نمیکند چه بکمیسیون برود و چه زود از نقطه نظر دولت در موقع خودش دفع خواهم کرد.

شیروانی - بنده يك اخطار نظامنامه دارم.

رئیس - بفرمائید.

شیروانی - ماده چهارم و دو نظامنامه میگوید طرح قانونی که در کمیسیون مبتکرات مورد شور واقع میشود در حضور وزیر یا معاون او باید باشد....

رئیس - حالا آن مسئله مطرح نیست.

شیروانی - پس بنده اخطارم بجای خودش باقی است. وقت خودش عرض میکنم.

رئیس - پیشنهاد آقای ضیاء راجع بمسکوت ماندن مخالفی ندارد؟

بیات - بنده مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

مرتضی قلیخان (بیات) - اساساً گمان میکنم این ماده درست درش دقت نشده و الا اشکالاتی پیش نیاید برای اینکه در همان قانون تمیزی که نوشته شد اگر خاطر آقایان نمایندگان باشد در آنموقع نظر داشتند که بفوریت بموقع اجرا گذاشته شود. از طرف دولت تقاضا شد که چون این عمل باید دقت هائی درش بشود و ممکن است بطول انجامد يك مدتی خوب است معین

شود که در عرض آن مدت در تمام مملکت این قانون بموقع عمل و اجرا بیاید. آن مدت را خود دولت بدو سال معین کرد که در عرض دو سال این قانون بموقع اجرا گذاشته شود. اصل نظر دولت این بوده است و ماده هم همینطور نوشته شده است منتهی همانطور که آقای محمد ولی میرزا اظهار کردند شاید در تغییر و تفسیر آن قانون يك اشکالی پیدا کردند حالا این شرحی را که پیشنهاد کرده اند همان نظریه اول دولت است که در مدت دو سال در تمام نقاط مملکت اجرا شود. همان نظری است که قانون گذار گذاشته بود و دولت هم موافق بود. این يك چیزی نیست که از قانون تمیزی جلوگیری کند یا برای قانون تمیزی يك اشکالاتی فراهم نماید و آن قانون را ازین برد بنابر این چون مزاحمتی ندارد به عقیده بنده مسکوتش صلاح نیست (مخصوصاً حالا که این قضیه در مجلس مطرح شده) زیرا اگر مسکوت بشود مثل این است که مجلس موافقت میکنند که بعد از دو سال هم بماند و در ظرف سه سال مجری شود و چون این مسئله در مجلس مطرح شده بعقیده بنده مسکوتش جایز نیست و باید قابل توجه شد برود بکمیسیون کمیسیون هم همان نظریه سابق دولت و مجلس را گمان میکنم قبول بفرمایند و اگر هم باز دولت نظری داشته باشد ممکن است در کمیسیون بفرمایند.

رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ضیاء راجع بمسکوت ماندن این طرح. آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. آقای شیروانی: حالا اگر اظهاری دارید بفرمائید.

شیروانی - بنده ماده چهارم و دو را عرض میکنم «اگر طرح قانونی که از طرف نماینده پیشنهاد شده است راجع بیکی از وزرای مسؤل باشد موافق اصل چهلم قانون اساسی

البته آن کسی که از وزارت خانه آمده است دارای اعتبار بوده است و نماینده دولت بود که آمده است. نماینده رسمی وزارتخانه بوده است و الا نسبت به غلبه لوابحی که آمده است بمجلس این ایراد وارد است چون خود بنده در کمیسیونهایی که عضویت داشتم کمتر دیده ام وزیر یا معاون حاضر باشد. کثیر بایکی زمستندمین آمریکائی حضور داشته اند بایکی از کسانی که در اداره مربوطه بآن امر هستند و مربوط و مطلعند و الا اصولاً وزراء و معاونین ما از این جریان ها آتقدیر ها مسبوق و مطلع نیستند.

وزیر مالیه - همان طوریکه اظهار شد تا حالا سابقه اینطور بوده که وقتی اطلاع میداده اند اگر وزیر یا معاون گرفتاری داشته اند و در آنموقع نمیتوانسته اند حاضر شوند از اداره و اجزاء خودشان بکنفر میفرستاده اند حالا بنده این را متذکر نیستم که آیا این ماده که تذکر دادند و مبنی بر اصل قانون اساسی هم هست يك چیز خاصی است که قانون گذار از نقطه نظر اهمیت طرح قانونی خواسته است حضور وزیر یا معاون را در کمیسیون مبتکرات قید کند و در کمیسیونهای دیگر مطلب غیر از این است البته آنوقت باید در آئیه رعایت این ماده بشود ولی اگر نسبت بکمیسیونهای دیگر يك مواد خاصی نیست و باصطلاح موقع در نظامنامه نوشته شده است (وزیر یا معاون) و سابقه بر این جاری شده است که هرگاه وزراء یا معاونین وقتی نمیتوانند حاضر شوند نماینده از طرف وزارتخانه میفرستند البته در موضوع کمیسیون مبتکرات هم نباید این قید را داشت. این قسمت را بنده اطلاع ندارم هر طوریکه مجلس و مقام محترم ریاست تصدیق بفرمایند همانطور مجری خواهد بود.

رئیس - آقای آفاسید یعقوب.

(مجدداً آقای وزیر مالیه از صندلی خود حرکت نمودند)

وزیر مالیه - يك توضیحی هم...

باید آنوزیر را مطلع نمود که خود با معاون او حاضر شده مذاکرات در حضور او بعمل آید» از قرار اظهاراتی که آقای وزیر فرمودند خودشان در کمیسیون مبتکرات حاضر نبوده اند بنده از معاون محترمشان سؤال کردم ایشان هم میفرمایند حاضر نبوده ولی مخبر کمیسیون میفرمایند نماینده دولت حاضر بوده صریح ماده این است که وزیر با معاونش باید حاضر باشد. بنده اظهارات ایشان را قبول کنم با اظهارات وزیر و معاون را اگر حاضر نبوده اند این طرح برخلاف نظامنامه آمده است بمجلس و باید وزیر یا معاون وزیر در کمیسیون حاضر باشد و در حضور او مذاکرات بعمل آید. بنده هم با این مسئله موافقم که اعم از اینکه وزیر موافقت یا مخالفت کند طرح باید بیاید بمجلس ولی بالاخره حضورش که لازم است در صورتیکه نه وزیر و نه معاون او هیچ يك حاضر نبوده اند.

رئیس - آقای آفاسید یعقوب مخالفید؟

آفاسید یعقوب - بلی

رئیس - بعد از يك موافق بفرمائید

حاج آقا رضا رفیع - بنده موافقم. اجازه میفرمائید؟ مخبر - بنده عرض نکردم که وزیر یا معاون او حاضر بوده اند. هیچکدام حاضر نبوده اند. اصلاً گویا آن موقع وزارت مالیه وزیر نداشت ولیکن اینکه آقای شیروانی گفتند هم مقام ریاست مجلس از این شرح و بسط نظامنامه مطلع بودند و هم آقای وزیر مالیه باید البته مطلع باشند و بنده اصولاً تعجب میکنم از آقای شیروانی که دو دوره است وکیل هستند و در کمیسیونها تشریف داشتند و مسبوق هستند که وقتیکه در لایحه دولت مذاکره میشود کاریکه کمیسیون میکنند این است که رئیس کمیسیون ریاست مجلس اطلاع میدهد که برای فلان روز به فلان وزارت خانه اطلاع داده شود که فلان لایحه جزو دستور است حاضر شوند. حالا مر نظامنامه این است که باید وزیر یا معاون او حاضر شود

آقاسید یعقوب - این چه ترتیبی است؟ وزراء چرا از حدود خودشان خارج میشوند؟ رئیس - حق دارند.

وزیر مالیه - يك توضیحی هم میخواهم بدهم شاید این غائله مرتفع شود.

آقایان را لازم است بنده مستحضر کنم که ممیزی در این دو سال در مملکت تکمیل نشده و همین جهت هم وزارت مالیه لایحه قانونی تهیه کرده است و تا يك هفته دیگر بمجلس تقدیم خواهد شد و کلیه این مسائلی که آقایان در نظر دارند بعد از وصول آن لایحه حل میشود حالا باز اگر آقای آقا سید یعقوب لازم میدانند اوقات تلخی نکنند و عصبان میشوند امر دیگری است.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب.

آقا سید یعقوب - بنده موافق با عقیده اساسی آقای شیروانی هستم و خواستم با آقای محمدولی میرزا عرض کنم که اگر وزراء از حدود قانون و نظامنامه تجاوز میکنند ما باید کاملاً حافظ نظامنامه و قوانین باشیم. نظامنامه و قوانین کاملاً در نظر ما محترم است. نظامنامه میگوید که اگر طرحی رفت بکمسیون مبتکرات باید آن وزیر مسؤول با معائن حاضر باشد. حالا ما برای اینکه احق و اولی در حفظ نظامنامه و قوانین هستیم باید طوری شود که هیچوقت تصور نشود که خدای نخواستہ هیئت مقننه از حدود قانون تجاوز میکنند. حالا وزراء را که بنده جرأت نمیکنم از دست اکثریت بگویم تجاوز می کنند این است که عرض میکنم اگر خدای نخواستہ يك وزرائی پیدا شدند و تجاوز کردند باب حمله بر وزراء معین است و باید محل ابراد واقع شوند. این مسئله را بنده معتقد بودم و گمان میکنم خود آقای محمدولی میرزا تصدیق نمایند که بنده هیچوقت از مجلس غیبت نداشته ام در این موضوع هیچوقت از طرف اعضاء کمسیون مبتکرات اخطار نشد که این طرح در آنجا

مورد مذاکره است و از هیئت وزراء هم وزیر مالیه یا معاون وزیر مالیه حاضر نبوده اند این را چون بنده نشنیده ام کاملاً موافقم با اظهار آقای شیروانی که میفرمایند باید حدود نظامنامه را کاملاً محفوظ نمایم و طرحهایی که پیشنهاد میشود باید کمسیون مبتکرات بمقام ریاست اطلاع بدهد تا همان ترتیبی که باید اطلاع داد اطلاع بدهند که وزراء حاضر شوند. يك مسئله آقای وزیر مالیه اظهار کردند و بنده جداً مخالف آن هستم و استدعا میکنم بعد از این جلوگیری از آن بشود اگر چه بنده مادامی که در يك کمیسونی اداره کننده هستم غیر از وزیر و معاونش هیچ کس را حق نمیدهم ولی اینها يك کاری کرده اند که در کمسیون وزیر، معاون، مترجم، معاون مترجم، محاسب و معاون محاسب همه می آیند و بنده مخالفم اینکه نمیشود. نظامنامه میگوید وزیر یا معاون او باید بیاید. باید از حدود نظامنامه تجاوز نکنند حق ندارند مجلس و کمسیون مجلس را مثل وزارت خانهای خودشان قرار بدهند. عملاً مخالفم با این ترتیبی که وزراء میکنند باید مقامات فوّه مقننه را مراعات نمایند اینها تجاوز کرده اند. میفرمائید استبضاح کنم؟ همان است که شد.

وزیر مالیه - کی تجاوز کرده است؟

آقاسید یعقوب - همینکه بیست نفر را بر میدارید میآورید اینجا.

وزیر داخله - آقای آقاسید یعقوب همیشه میخواهند موقع پیدا کنند برای اینکه تعرضی بدولت بکنند ماها هم اعتراضی به ایشان نداریم ولی در بین فرمایشاتشان گاهی يك چیزهایی می فرمایند که اگر جواب داده نشود ممکن است اشکالاتی تولید بشود. میفرمایند وزراء مجلس را مثل وزارتخانه های خودشان کرده اند اولاً تصور نمیکنم که وزراء در وزارتخانهای خودشان يك کاری مخالف قانون بکنند که آن کار را نخواهند در مجلس شورای ملی هم تجدید نمایند. در کمسیونهای

مجلس هم هیچ نظامنامه و قانون مانع نیست که يك رئیس اداره بیاید برای توضیحی. مستشار های امریکائی هم بموجب قانون خود مجلس حق دارند بیایند بکمسیونها و در امورات مالی از آنها کسب اطلاع بشود و آنها هم که می آیند مترجم لازم دارند در این صورت موقع تعرضی نبود. بهتر این است که يك چیزهای دیگری پیدا کنند که جای تعرض نباشد والا این هیچ مورد ندارد

آقاسید یعقوب - خیلی خیلی دارد

وزیر داخله - هیچ ندارد

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

مرتضی قلیخان بیات - بنده مخالفم.

رئیس - با کفایت مذاکرات مخالفید؟

بیات - بلی

رئیس - بفرمائید.

بیات - چون اینجا آقای شیروانی ماده چهارم و دو را مربوط کردند به کمسیون و در این موضوع هم میبایستی جواب داده شود که این ماده در حقیقت تکلیفش معلوم شود. اگر مذاکره کافی باشد تکلیف این ماده معلوم نمی شود. بعقیده بنده ماده چهارم و دو راجع بحضور در مجلس است نه کمسیون. مربوط به کمسیون مبتکرات نیست. باینجهت اگر مذاکره نشود تکلیف این ماده غیر معلوم خواهد بود.

رئیس - رای میگیریم به کفایت مذاکرات. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. رای گرفته می شود به خبر کمسیون مبتکرات.....

یاسائی - بنده تقاضا میکنم اصل قانون و طرح پیشنهادی هر دو قرائت شود که ما به بینیم چه چیز است

(بمضمون ذیل قرائت شد)
نظر به شکایات متوالی که از اهالی ایالات و ولایات دائر باجرا ماده ۱۵ قانون ممیزی میرسد و نظر باینکه ماده صراحت در تبعیض ممیزی را نیز ندارد برای رفع این مشکل و از طرفی برای سهولت در اجراء قانون مزبور ماده ۱۵ را بطریق ذیل پیشنهاد میداریم.

ماده ۱۵ - وزارت مالیه مکلف است در مدت دو سال از تصویب قانون مورخه ۲۰ دیماه ۱۳۰۴ شمس تمام مملکت را ممیزی نماید و پس از انقضاء دو سال مالیات های املاک اربابان و دواب را در تمامی مملکت برطبق مقررات این قانون مأخوذ بدارد.

ضمیمه - این ماده پیشنهادی بود. ماده قانون.
ماده ۱۵ - وزارت مالیه مکلف است پس از تصویب این قانون شروع بممیزی نماید و پس از دو سال کلیه مالیاتهای املاک اربابان و دواب را در تمامی مملکت برطبق مقررات این قانون مأخوذ بدارد.

رئیس - رای میگیریم به خبر کمسیون مبتکرات یعنی قابل توجه بودن پیشنهاد. آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.
(اکثر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. ارجاع میشود بکمسیون قوانین مالیه. طرح دیگر راجع بدعوی بین افراد و دولت.

(بشرح ذیل قرائت شد)

کمسیون مبتکرات طرح قانونی آقای داور و جمعی دیگر از آقایان نمایندگان محترم راجع به دعوی دولت به اشخاص و اشخاص بدولت را قابل توجه دانسته ارجاع آنرا به کمسیون قوانین مالیه و عدلیه مناسب میداند.

رئیس - آقای حائری زاده

شیروانی - بنده يك پیشنهادی کرده ام

رئیس - آقای شیروانی پیشنهاد کرده اند که این طرح از دستور امشب خارج شود .
 بعضی از نمایندگان - صحیح است .
 رئیس - مخالفی ندارد ؟
 (گفتند : خیر)

رئیس - خبر دیگر را جمیع بطرح پیشنهادی آقای کی استوان نسبت بمعادن
 (بشرح آبی قرائت شد)
 کمیسیون مبتکرات طرح قانونی آقای کی استوان و جمعی از نمایندگان محترم دیگر را تحت شور قرائت داده و اصولاً طرح مزبور را قابل توجه دانسته و ارجاع آنرا بکمیسیون مربوطه تقاضا می نماید .
 رئیس - طرحی است راجع به استخراج معادن آقای بامداد

بامداد - موافقم .

رئیس - آقای آقاسید یعقوب .

آقاسید یعقوب - موافقم .

رئیس - آقای شریعت زاده .

شریعت زاده - موافقم .

رئیس - آقای احتشامزاده .

احتشام زاده - موافقم .

رئیس - آقای فهیمی .

فهیمی - بنده اساساً باین لایحه قانونی که بطور کلی اجازه بدهد بنام افراد ایرانی که بتوانند بموجب مواد آن قانون استخراج معادن نمایند موافقم که برای هر موقع که میخواهند استخراج يك معدنی بنمایند محتاج بمراجعه بمجلس نباشد . يك همچو قانونی لازم است لکن این طرح را که بنده ملاحظه کردم مواد آن را

مناسب از برای يك همچو قانون باین مهمی ندیدم . در خیلی از قسمتهای این طرح قانونی عباراتی هست که برخلاف مقصود نتیجه میدهد و تصور می کنم این طرح را در موقعی که در کمیسیون مبتکرات مطالعه کرده اند نمایند دولت با وزارت فواید عامه یا معاونان حضور نداشته اند . این طرح را که نوشته اند معلوم است يك قدری ترجمه است و ترجمه اش را هم درست نکرده اند مثلاً کاربرد را ترجمه کرده اند (معادن سطح الارضی) در صورتیکه کاربرد معادن سطح الارضی نیست . کاربرد معادن سنك سماق و سنك مرمر و امثال اینها است . قسمت مالکیت معادن که يك مسئله مهمی است در این طرح هیچ پیش بینی نشده است . و البته يك موضوعی که در استخراج معادن بطور کلی بدون مراجعه بمجلس شورای ملی طرف توجه عامه خواهد بود همان مسئله مالکیت است که مالکیت مردم چه طور خواهد بود و استخراج کنندگان یا تفحص کنندگان یا کشف کنندگان حقشان از این معدن و معاملاتی که با مالک میخواهند بکنند چه خواهد بود . بنده در این طرح که ملاحظه کردم می بینم به رعایت حقوق دولت شده است نه رعایت حق مالک نه رعایت حفظ معادن مثلاً یکی از شرایط عمده حفظ معادن این است که هیچ معدنی را ولو اینکه در املاک مختلف هم باشد تجزیه نباید بکنند . یعنی يك معدن معین را تمام قسمت هایش را باید يك نفر عمل بکنند و در این طرح طوری پیش بینی شده است که يك معدن را ممکن است چند قسمت کنند و اینها اسباب خرابی معدن میشود . معدن يك چیزی است که در املاک مختلف هم اگر هست دولت باید او را حفظ کند و هر کسی هم بخواد عمل کند باید در تحت نظارت دولت باشد که معدن خراب نشود . این است که بنده با این مواد نمیتوانم موافقت کنم و بطوری که عرض کردم لازم می دانم يك همچو طرحی برای اینکار تهیه شود ولی بهتر این است که این طرح را آقای وزیر فواید عامه ببرند

بوزارت فواید عامه و با حضور اشخاص متخصصی که دارند و از معادن اطلاع دارند يك لایحه جامعی تهیه کنند و بمجلس بیاورند البته همه آقایان هم موافقت میفرمایند که رعایت حال صاحبان و مالکین معادن و دولت و حقوق دولت و کلیه این مسائل در این لایحه بشود که در آتی محتاج نباشند برای هر امتیاز جزئی بمجلس مراجعه نکنند و وزارت فواید عامه خودش نتواند مستقیماً با اشخاصی که تقاضا میکنند طرف مذاکره بشود

مخبر - اظهاراتی که نماینده محترم فرمودند گمان می کنم بجای و بموقع نبود چون اینجا فقط رائیکه گرفته میشود راجع بقابل توجه بودن و ارجاع بکمیسیون مربوطه است و در آن قسمت نانی همان طور که خودشان توضیح دادند آقای وزیر فواید عامه باید در کمیسیون پس از آنکه مجلس رای داد و قابل توجه دانست حضور بهم رساننده و يك مطالعاتی بکند و نظریات متخصصین را بگوید و بعد يك راپرت جامعی بمجلس ببرد . آن راپرتی که از کمیسیون فواید عامه بمجلس شورای ملی می آید قابل این است که نماینده محترم اظهار نشان را در آن موقع بفرمایند . حالیه هیچ مورد ندارد . فقط تقاضا شده است که قابل توجه بشود و برود به کمیسیون فواید عامه ما خودمان هم در کمیسیون مبتکرات قائل بودیم که این طرح يك نواقصی دارد و بلکه يك مواد مضرى دارد ولی اصلاحش فقط منوط باین است که برود به کمیسیون و در آنجا اصلاح شود بعد بیاید به مجلس .

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - رای میگیریم بقابل توجه بودن این طرح

آقایانیکه موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد . ماده هفتم لایحه بانك

مطرح است .

آقاسید یعقوب - تلفس نیست

رئیس - بعد از این ماده

(بشرح ذیل قرائت شد)

برای اداره کردن مستقیم بانك بدوالت اجازه داده میشود بانك افرمتخصص مجرب و فنی امریکائی با حقوقی که بیش از سالی دوازده هزار دلار باشد استخدام نماید حقوق مزبور از قرار نرخ روز برد ختمه خواهد شد و سایر شرایط کنترت مامور مذکور بر طبق قانون ۲۹ اردیبهشت ۱۳۰۴ خواهد بود .

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - مخالفت بنده با این ماده نسبت به استخدام متخصص امریکائی نیست بلکه راجع باین نقایصی است که بنظر بنده در این ماده است که خواستم مذاکره بشود و کاملاً آقای مخبر توضیح بدهند در قانون ۲۳ عقرب ۱۳۰۱ شرایط انسانی استخدام مستخدمین خارجی را معین کرده است . چهار چیز است که باید بمجلس تصویب کنند برای استخدام مستخدمین خارجی : مدت استخدام است و ملیت است و سمت و حقوق مالی . در این ماده ملیت مستخدم معلوم است حقوقش هم يك قسمتش را معین کرده است سمتش هم که برای صرافى و متخصص بانك باشد معین کرده اند و ملیت مستخدمین معین نشده که تا چند مدت این متخصص استخدام میشود يك سال ؟ دو سال ؟ پنجسال ؟ ده سال ؟ در صورتیکه لازمه اش این است که مجلس مدت استخدام را معین کند . این يك قسمت بود که خواستم عرض کنم که آقای مخبر توضیح بدهند چرا مدت استخدام معین نشده است قسمت دیگر اینست که قسمتی از حقوق مالی آن معلوم نشده است چون خرج سفر و کرایه منزل و اینهاش را مجلس باید تصدیق کند در صورتیکه مراجعه کرده اند سایر شرایط را بمواد قانون ۲۹ اردیبهشت ۱۳۰۴ این قانون که برای استخدام دوازده نفر امریکائی از مجلس گذشت مواد و شرایطی دارد که بعضی از آنها هیچ مناسبتی با این مستخدم ندارد و بعضیش شایسته نیست که اصلاً مطرح بشود این قانون شانزده ماده

دارد برای استخدام مستخدمین امریکائی که برای مالیه استخدام شده اند و يك نفرشان هم برای فلاح استخدام شده است مثلاً یکی از موافقین این است که برای خرج سفر آن ۱۲ نفر بیست و پنج هزار دلار اعتبار داده شده در صورتیکه این از چیزهایی است که حالا مجلس باید رای بدهد و بموجب آن قانون خرج مسافرت این شخص مثلاً باید دوهزار دلار باشد و خیال میکنم که ما موافقت نمائیم قسمت دیگر موادی است که متناسب با احوال مأموریت آنها بود که برای مالیه استخدام شده بودند که اگر بنقاط بد آب و هوا اعزام میشوند باید چطور با آنها رفتار کرد در صورتیکه آن مواد هیچ مربوط باین شخص نیست همینطور يك چیزهای دیگر از قبیل کرایه منزل و غیره مقصود عرضم این بود که چنانکه سابقاً رسم بود در کنترات ها چهار قسمت اساسی را در خود لایحه باید مجلس تصویب کند سایر قسمت ها را رجوع بقانون ۲۳ عقب میگردند حالا يك قسمتش را ذکر میکنند و يك قسمتش را مراجعه می کنند بقانون ۲۹ اردیبهشت در صورتی که این قانون بر خلاف مصلحت مملکت است که مواد کنترات مستخدمین بانجا رجوع شود خلاصه عرض بنده یکی این بود که شرائط اساسی کنترات در اینجا ذکر نشده و یکی هم رجوع بقانون ۲۹ اردیبهشت شده

رئیس - آقای خواجوی

(حاضر نبودند)

رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - مخالفم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - مخالفم

رئیس - آقای زوار

زوار - مخالفم

رئیس - آقای محمد ولیمیرزا

محمد ولی میرزا - عرضی ندارم

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - مخالفم

حاج آقارضا رفیع - موافق ندارم

شیروانی - بنده موافقم

وزیر مالیه - اجازه میفرمائید؟ مخالفی که نماینده

محترم فرمودند بر طبق اظهارات خودشان مخالفت اساسی با مطلب نبود باین ملاحظه بنده منتظر خواهم بود مخالفین دیگر این موضوع اصرار داشته باشند بفرمایند و مطابق ایراداتشان جواب عرض کنم ولی ایراداتی که از طرف نماینده محترم شد یکی راجع باین بود که چرا مدت استخدام که یکی از شرائط اساسی است ذکر نشده، البته بنده تصدیق میکنم که در موقعی که بکنفر استخدام میشود مطابق همان قانونی که ذکر کردند سه مطلب است که باید در مجلس محرز شود...

طاهری - چهار مطلب.

وزیر مالیه - یکی قسمت ملیت است که در این ماده پیش بینی شده و یکی مدت استخدام است و یکی هم شرائط مالی کلیه در این ماده ملیت ذکر شده حقوق هم پیش بینی شده و سایر شرائط مالی هم عطف شده است بیک قانون دیگری که مصوب خود مجلس است فقط نقصانی که دارد قضیه مدت است و این هم البته اشکالی ندارد و همین جا بنده این تقیصه را رفع میکنم و مدت را معلوم میکنم ولی برای تذکر خاطر آقایان عرض میکنم که اگر این ترتیب پیش آمده بواسطه این بوده که چون بانک در اول تشکیل تا بجز بان نیفتد درست نمیشود در نظر گرفت که متخصصی که باید

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - خود آقای وزیر مالیه هم تصدیق فرمودند که این ماده کامل نیست چه در قسمت شرایط اساسی کنترات و چه در قسمت عطف بقانون ۲۹ اردیبهشت...

وزیر مالیه - قسمت دوم را بنده عرض نکردم اولی را عرض کردم

اعتبار - قسمت دوم که عطف میشود بقانون در کمیسیون بودجه مخصوصاً دو سه مرتبه يك کنترانهائی را آوردند و میخواهند عطف کنند بان قانون مذاکرات زیادی شد و بالاخره دولت موافقت کرد که يك موادی برای این کنترانها مشخصا در همان کنترانهائی که می گذرانند معین کنند چون قانون ۲۹ اردیبهشت يك موادی دارد که برای متخصصین لازم بود از نقطه نظر تفاوت مخارج بدی آب و هوا و از نقطه نظر مخارج مسافرت منظور شود میفرمایند بیست و پنج هزار دلار اعتبار بود بلی اعتبار بود ولی برای ۱۲ نفر متخصص و این بکنفر است و بنا بر این مورد ندارد و هیچ اشکالی هم ندارد که آقایان موافقت بفرمایند ماده برگردد بکمیسیون بودجه فردا کمیسیون هست تکمیل میشود میاید

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بند با این ماده مخالف هستم

رئیس - راجع باین پیشنهاد اگر اظهاری دارید بفرمائید

آقا سید یعقوب - بنده با این پیشنهاد موافق هستم.

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - بنده تصور میکنم این عقیده در اغلب آقایان نمایندگان باشد که اگر ما يك نفر متخصص امریکائی منحصرأ لازم داشته باشیم متخصص بانک است بنده شخصاً و شاید خیلی از آقایان معتقدیم که اگر بانک بدون متخصص امریکائی باشد. رای نخواهیم داد. بنده که شخصاً رای نمیدم و

برای این کار بیاید و عمل کند از چه درجه و طبقه باید باشد و در حقیقت استخدام اولی يك نوع استخدام آزمایش و تشکیلاتی است باین ملاحظه از نظر حقوق يك تردیدی بوده است و شاید فراموش شده است که باید این تردید برطرف شود و حالا این تردید و اشکال را ما اینجا اصلاح میکنیم و چون این نظر در مالیه بوده است و در همان موقع هم که این لایحه در کمیسیون بودجه مطرح بود از طرف متخصصین امریکائی این مسئله اظهار شد هم مدت را کمتر میگیریم که مزاحم با آن نظر هم نشود که اگر بعد از انقضای مدت لازم شد کسی دیگر را بتواند استخدام کنند و اگر خود او لایق و لازم بود خود او استخدام شود و آن مدت را دو سال معین میکنیم باین ترتیب نظر مالیه هم تأمین میشود چون چنانکه عرض کردم متخصصین امریکائی ما در نظر داشتند که يك مدت مدیدی را در اولین مرحله تعهد نکنند برای اینکه اگر بنا شد متخصص عالیتری لازم شود و این حقوق برای او کافی نباشد بتوانند تجدید کنند. اما راجع باین تطبیقاتی که آقا فرمودند بنده چون قبلاً درست بقانون مراجعه نکردم ملتفت نشدم.

روم رفته چیزی که بنده درست ملتفت شدم از این مطلب این بود که آن قانونی که باو اشاره میشود قانونی است که برای يك عده مستخدمین امریکائی مجلس تصویب کرده است. برای این مستخدم جدیدی هم که میاید در اغلب قسمتها ورشته ها مثل همان مستخدمین باید منظور شود مثلاً خرج سفر را که فرمودند بیست و چهار هزار دلار یا ۲۵ هزار دلار آنجا معین شده این اعتبار است و از این اعتبار با تشخیص خود وزارت مالیه و متخصصینی که در اینجا هستند معین میشود که چه مبلغ از این اعتبار را باید باین آدم بدهند. بقی قسمتها را هم که آقا ایراد کردند بنده درست متوجه نشدم

رئیس - آقایان اعتبار و یاسائی پیشنهاد کرده اند

که ماده برگردد بکمیسیون:

شیروانی - بنده مخالفم.

بالاخره با تجربیات تلخی که از گذشته داریم بنده معتقد نیستم که يك بانگي را ما بدون متخصص خارجی تاسیس کنیم. مهم با سرمایه باین بزرگی و بعضی از آقایان که اظهار مخالفت کردند همانطور که آقای آقا سید یعقوب فرمودند نسبت با اصلاحات عبارتی بود که در این ماده لازم است بشود بنده خودم فکر کرده‌ام که پیشنهادی راجع بمدت وقانون ۲۹ اردیبهشت تقدیم کنم که تمام اشکالات رفع شود در هر صورت مخالفت مخالفت نظری بوده است برای اصلاح ماده نه در اساس ماده.

مدرس - بنده در اساس ماده مخالفم.

اعتبار - نسبت بعرض خودم توضیحی دارم. اجازه میفرمائید؟

رئیس - بکفدري اشکال دارد. رای میگیریم.

آقایانیکه موافق ارجاع بکمسیون هستند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. مذاکرات میدانند برای بعد از تنفس

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بنده با اینکه اساساً موافق هستم با اینکه برای ریاست بانک یکنفر امریکائی لازم است و از هر نقطه نظری که باشد صلاحیت دارد ولی بطور کلی جای این را در ضمن این ماده نمیدانم زیرا قانون يك چیزی است که برای مدتهای متمادی باید در مملکت بماند امروز مصلحت است امریکائی باشد شاید فردا از جای دیگری مصلحت باشد و استخدام کنند بعلاوه در اینجا هیچ مدت معین نیست سایر جهاتش هم معین نیست بنده تصور میکنم اگر آقای مخبر مساعدت بفرمایند و قبول بفرمایند که اصلاً این ماده از اینجا حذف شود و يك

لايحه عليحده برای استخدام این متخصص پیشنهاد کنند بهتر است و در این باب پیشنهادی هم تقدیم کرده‌ام.

رئیس - آقای بیات

مرآتضی قلیخان بیات - عرضی ندارم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - اولاً بآرتیبي که ارباب فرمودند بنده هم کاملاً موافقم که این مسئله در قانون نباید باشد و باید در جزء يك لایحه علیحده بیاید و بعلاوه بنده اساساً مخالفم با اینکه مابرای هرکاری مستشار از خارج بیآوریم این يك كار صرافی است یول دادن و گرفتن...

بعضی از نمایندگان - (با همهمه) آقا مخالفند

رئیس - اگر مخالفید بعد از يك موافق صحبت کنید.

فیروز آبادی - بسیار خوب

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - نظری را که آقای ارباب دارند ما هم تصدیق داریم ولی چیزی که هست چون لایحه کثرتان متخصص امریکائی که منظور نظر است نیامده است بمجلس و فقط واگذار شده است بهمین قانون و همین ماده عقیده بنده این است که يك پیشنهادی که آقای مدرس تهیه کرده اند بهتر این است ما هم با پیشنهاد ایشان موافقت کنیم و رأی بدهیم که بانک ملی ایران همیشه يك متخصص فنی داشته باشد. این يك اصل قانونی است. بعد هم يك ماده پشت سر آن ماده اضافه شود که برای يك مدت معینی برای نوبت اول یکنفر امریکائی استخدام شود الان هم ممکن است این مسئله اصلاح بشود و مناقشات هم رفع شود ولی اگر نخواهیم استخدام متخصص امریکائی را بطور کلی از اینجا حذف کنیم و

موکول شود باینکه در آئینه لایحه اش را بیاورند ما نمیتوانیم موافقت با سایر مواد بکنیم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادها قبلاً قرائت میشود بعد يك يك رأی میگیریم.

(بطریق ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو - بنده پیشنهاد میکنم ماده هفت از لایحه تاسیس بانک حذف و لایحه مخصوصی در آن موضوع پیشنهاد شود.

پیشنهاد آقای مدرس - پیشنهاد میکنم بجای ماده هفتم نوشته شود: برای اداره کردن بانک دولت مجاز است یکنفر متخصص فنی استفاده نماید

تبصره - عجله برای تاسیس بانک دولت یکنفر متخصص امریکائی بمدت سه سال با حقوقی که بیش از سالی دوازده هزار دلار نباشد استخدام نماید.

پیشنهاد آقای محقق - پیشنهاد میکنم ماده هفت از این لایحه خارج شود و دولت برای کثرتان متخصص لایحه دیگری تهیه نموده بمجلس تقدیم کند.

پیشنهاد آقای محمد ولی میرزا - در ماده هفت پیشنهاد میدارم جمله که سالی بیش از دوازده هزار دلار نباشد حذف شود.

پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب - پیشنهاد میکنم تبصره ذیل ماده هفتم اضافه شود

تبصره - وزارت تجارت دولت متحده آمریکا تخصص متخصص مذکور را در امور بانک تصدیق کند

پیشنهاد آقای شریعت زاده - اصلاح ماده ۷:

ماده ۷ - دولت مجاز است برای مدیریت کل بانک ملی ایران یکنفر متخصص مجرب امریکائی با حقوقی که سالیانه بیش از دوازده هزار دلار نباشد برای مدت سه سال استخدام نماید حقوق مزبور از قرار نرخ روز پرداخته خواهد شد سایر شرایط کثرتان متخصص مزبور باید موافق مواد مقتضیه از قانون بدست و

مهم اردی بهشت ۱۳۰۲ تنظیم شود

پیشنهاد آقای طاهری: پیشنهاد میکنم بعد از گذشت نباشد در سطر دوم از ماده هفت ضافه شود برای مدت سه سال.

ایضاً پیشنهاد آقای طاهری: تبصره ذیل را بنده هفت پیشنهاد میکنم.

تبصره - تخصص متخصص مزبور را وزارت مربوطه دولت امریکا باید تصدیق نموده باشد

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - بعد از پیشنهاد آقای مدرس شده سردار میکنم

رئیس - آقای محقق

محقق - بنده این لایحه را لایحه تاسیس بانک که بخواست خداوند تاسیس میشود میدانم و هیچ مربوط به تعیین متخصص فنی نمیدانم البته ممکن است برای تعیین متخصص بعد ها يك لایحه علیحده بیاورد بمجلس یا از امریکا یا از غیر امریکا که مجلس هرطور صلاح بداند عمل نماید و لایحه قانون هیچ مربوط به متخصص نیست و مسئله متخصص باید بماند برای بعد.

فهیسی (مخبر کمسیون قوانین مالیه) - آقایانیکه پیشنهاد کرده اند اصل خیال و توجهشان باین بود که یکی از مواد لایحه اساسی بانک استخدام یکنفر متخصص خارجی نباشد ولی اصلاً لزوم یکنفر متخصص خارجی را لازم میدانند منتهی میفرمایند يك لایحه علیحده باید بیاید به مجلس. پیشنهاد آقای مدرس گمان میکنم نظر آقایان را تأمین میکند (بعضی از نمایندگان - صحیح است) چون در قسمت اول ذکر میکنند که دولت یکنفر متخصص فنی از خارج برای ریاست بانک استخدام می نماید و بعد هم میگوید عجله یکنفر برای مدت سه سال با سالی دوازده هزار دلار از امریکا استخدام میشود این ماده و تبصره نظریات همه آقایان پیشنهاد کنندگان

را تأمین میکند. بنا بر این خواست استدعا کنم برای اینکه وقت بیشتر تلف نشود و کار زیاد تر بتعویق نیفتد منحصر نشود به پیشنهاد آقای مدرس و بنده هم از طرف کمیسیون قبول میکنم که بجای ماده هفت در آن رای گرفته شود.

رئیس - ری راجع به پیشنهاد آقای محقق میباید برای آخر چون پیشنهاد حذف است. در موقعی که رای میگیریم بخود ماده آقایانی که موافق نیستند با بودن این ماده در این لایحه رای نمیدهند. آقای محمد ولی میرزا محمد ولی میرزا - بنده با پیشنهاد آقای مدرس کاملاً موافق هستم ولی يك نکته است که عرض میکنم و آن این است که راجع بمتخصص فنی بانک یک چیز تازه نیست و سابقاً (گمان میکنم در دوره چهارم بوده است) مخصوصاً يك متخصص فنی بعنوان بانک استخدام کردیم و آمد و يك سال هم در این جا متوقف بود ولی هیچکس حتی گمان میکنم خود وزارت مالیه هم ابدان آثاری از عملیات این مستخدم ندیدند در صورتیکه در اطراف این شخص گفته میشد که متخصص است و مجرب است بالاخره دوازده هزار دلار گرفت دو سه هزار دلار هم خرج مسافرت و مخارج راه گرفت و پس از مدتی که در این جا تفریح و گردش کردند مراجعت فرمودند بدون اینکه آثاری از وجودشان اینجا بماند از طرف دیگر هم همه آقایان میفرمایند متخصص باید مجرب باشد. چه باشد. چه باشد.

مثل اینکه بزرگترین بانک های امریکا و مدیران اداره شان الان مهیا شده اند که بلند شوند بیایند اینجا و مدیریت بانک ما را در اینجا بپذیرند و بنده متعجبم همین که گفته میشود دوازده هزار دلار و مکرر میگویند قانونیت پیدا نمیکند از یکطرف هم نسبت بان متخصص قائل بيك خصلت هائی هستیم و بعقیده بنده با سالی دوازده هزار دلار در تمام ممالک متحده امریکا آن متخصصی که ما میخواهیم پیدا نخواهد شد از این نقطه

نظر بود که بنده عرض کردم حقوقش تعیین نشود زیرا یا ما معتقد هستیم که این شخص باید متخصص باشد یا اینکه خیر فقط مقصود این است که بکنفر از امریکا بیاید؟ اگر جمله اولی را شما قائل هستید و باین عباراتی که در این جا گفته میشود معتقد هستیم؟ بنده عقیده ام این است که ما ذیحق نیستیم حقوق او را در این جا تعیین نمائیم و باید موکول شود باینکه نماینده دولت ایران در آنجا تفحصاتی بکند و با يك اشخاصی داخل مذاکره شود و يك متخصص فنی پیدا کند و بعقیده بنده این فقط يك کسیکه اطلاعاتی از اقتصادیات و از ثنوری داشته باشد بدرد ما نمیخورد و بعقیده بنده این شخص باید يك مستخدمی باشد که در بانکها عملاً کار کرده باشد و خودش کسی باشد که عضویت در يك بانک داشته باشد و بالاخره کسی باشد که ما بتوانیم از عملیات و تجارب او استفاده های بزرگی بنمائیم و از طرفی بمناسبت اینکه قضیه بانک بعقیده بنده نظیر عمل راه آهن است که در ایران میخواهد ایجاد شود و خیلی از مؤسسات خارجی منتظر هستند و چشمشان باین است که به بینند ما موفقیت در این امر حاصل میکنیم یا نه؟ از این جهت بنده با آن قسمت تعیین حقوقش مخالفم و الا با سایر قسمت های پیشنهاد آقای مدرس کاملاً موافقم

رئیس - در پیشنهاد ایشان همچو قیدی نشده است رای در پیشنهاد حضرت والا میباید برای بعد آقای مخبر.

مخبر - بنده این توضیح را عرض کنم. رئیس کل مالیه در این بابت مذاکرائی کردند که در ابتدای امر محتاج نخواهیم بود که يك مستخدم خیلی عالی استخدام کنیم و شاید بعد از دو سه سال دیگر ناچار باشیم يك متخصص عالی که حقوقش ضعیف این مبلغ باشد بخواهیم ولی عجله آنچه در نظر گرفتیم بیش از دوازده هزار دلار نخواهد بود بنا بر این نظریه

آقای محمد ولی میرزا هم در وزارت مالیه و هم در کمیسیون در خاطر آقایان بوده است و پیش بینی شده و عجله این دوازده هزار دلار را برای ابتدای امر کافی دانستند رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - اگر چه آقای مخبر تشویق کردند نمایندگان محترم را برای قبول پیشنهادی که با موافقت حضرت آقای مدرس شده است ولی بنظر بنده پیشنهادی که شده صحیح نیست زیرا که مفاداً حاکی از این است که برای بانک باید همیشه متخصص استخدام بشود. در صورتیکه ما عقیده مان این است که اصلاحات عمیق در مملکت وقتی اجرا خواهد شد که از افراد ایرانی بقدر کافی متخصص باشد در آنموقع هم ما دیگر احتیاجی با استخدام خارجی ها نداریم بنا بر این کلیه استخدامی که از خارجه بعمل میآید در حکم يك مقدمه است که آن مقدمه ما را بطرف اصلاحاتی که در نظر داریم بکشد. از این نقطه نظر این پیشنهاد دلالت دارد که همیشه باید برای بانک يك متخصصی استخدام شود و این بعقیده بنده صحیح نیست و باید پیشنهاد بشود که موقتاً يك مستخدم امریکائی این جارا اداره کند البته امیدواریم که در این بین يك اشخاصی در این مملکت تربیت شوند که ما محتاج با استخدام خارجی نباشیم بنا بر این بنده پیشنهاد کردم برای مدت سه سال بکنفر امریکائی استخدام شود.

رئیس - پیشنهاد های واصله سه فقره است. یکی مال آقای مدرس دیگر مال آقای شریعت زاده - دیگری متعلق به آقای زوار آنکه راجع به آقای زوار است قرائت میشود و بعد رای گرفته میشود. (بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده هفت را اینطور پیشنهاد میکنم: مجلس شورای ملی بدولت اجازه میدهد بکنفر متخصص برای اداره کردن بانک استخدام نماید. تبصره - برای مدت سه سال از دولت فرانسه

استخدام شود. مدرس - اجازه میفرمائید رئیس - بفرمائید.

مدرس - گمان میکنم محتاج بتوضیح نباشد الا برای آن شبهه که برای آقای شریعت زاده اتفاق افتاده است پیشنهاد بنده این است که دولت مجاز است يك متخصص فنی استخدام کند بنده عقیده ام این است که همیشه بانک بکنفر متخصص فنی میخواهد و پیشنهاد بنده این است که متخصص فنی را دائماً از خارجه بیورند. البته اگر در داخله خودمان داریم که از خودمان و اگر نداریم از خارجه و الا بانک بدون متخصص نمیشود (نمایندگان - صحیح است) بنده میتوانم بانک را اداره کنم؟ خیر، شاهزاده نصرت الدوله میتواند؟ خیر. پس بانک همیشه بکنفر متخصص میخواهد. بنا بر این در تبصره عرض کرده ام که عجلتاً برای مدت سه سال بکنفر متخصص فنی از امریکا استخدام شود گمان میکنم این ملاحظاتی که آقای ارناب و آقای شریعت زاده داشتند تمام خصوصیاتش در این جا هست و نظرشان تأمین شود.

رئیس - آقای مخبر. مخبر - بنده عرض کردم پیشنهاد آقای مدرس را قبول میکنم. رئیس - آقای بامداد بامداد - موافقم رئیس - آقای مهدوی مهدوی - بنده هم موافقم رئیس - آقای زوار

زوار - بنده موافقم که البته بانک يك نفر متخصص لازم دارد لیکن عقیده مندم بلکه بکنفر ایرانی برای

بانک معین نمایند بنده در خارج که صحبت کردم اینطور تجربه کردم که ما میخواهیم خودمان را بدینا نفهم معرفی کنیم ...
(همه نمایندگان)

زوار - حالا بنده اینکه پیشنهاد کردم از فرانسه برای این است که میخواهم بیستم بجه مناسبت این شخص را باید از آمریکا بیاوریم اگر بگوئیم جاهای دیگر متخصص ندارند که اینطور نیست بنابراین از آقایان که معتقدند از آمریکا باید بیاورند خواهش میکنم دلایل مقننه برای بنده بیاورند که علت اینکه باید متخصص از آمریکا بیاوریم و از فرانسه نیاوریم چیست؟ وزیر مالیه - البته آقای زوار تصدیق میکنند که ما متخصصینی که می آوریم باید يك شخص خاصی باشند که کار ما را اداره کنند. و البته بنده این را هم تصدیق دارم که آقای شریعت زاده فرمودند و يك مطلب اساسی است که همیشه باید نظر ما معطوف باین باشد که متخصص از هر جا و برای هر کاری که می آوریم موقتی باید بیاوریم برای اینکه خودمان آشنا شویم بکار و به مجرد اینکه توانستیم کار آنها را بکنیم به نهایت احترام و امتنان آنها برگردند و این هیچ تردیدی ندارد و اینکه فرمودند چه دلیل دارد که ما باید متخصص از آمریکا بیاوریم و از جاهای دیگر نیاوریم این گمان میکنم محتاج سؤال نیست متخصص در تمام نقاط دنیا برای این قبیل کارها هست البته اگر نبود نمیتوانستند کارهای خودشان را اداره کنند و البته در يك قسمتهائی که ندارند آنها هم همین کار را میکنند و برای آنها هیچ عیب و عار نیست. اما چرا متخصص از آمریکا بیاوریم؟ برای این است که اصول مالیه ما بموجب قوانینی که گذرانندیم و مستخدمینی که آوردیم فعلاً با مشاوره و با تخصص فنی امریکائی ها اداره میشود این آقایان هم چند سال است در این مملکت هستند يك تجربیاتی هم

از امور داخلی ما پیدا کرده اند و يك زحمانی هم البته کشیده اند و امروز ما برای بانگ اگر نخواهیم يك متخصص بیاوریم البته باید يك متخصص باشد که مربوط و مناسب باشد با آن رویه که ما در مالیه اتخاذ کرده ایم و اگر غیر از این باشد بنك ما يك ترتیب خوشی پیدا نمیکند. آقایان مسبوق هستند در يك موقعی هم در این جا اظهار کرده ام حالا هم عرض میکنم بنده بهیچوجه من الوجوه ندیده ام کسی گفته باشد که ما برای هر اداره که میخواهیم متخصص بیاوریم باید امریکائی باشد این نظر دولت دارد و نه مجلس (جمعی از نمایندگان - صحیح است) ولی قصد بنده این است که بانك هم یکی از آن چیزهائی است که با داشتن متخصص امریکائی در امور مالیه البته باید متخصص آن هم امریکائی باشد و اگر ما متخصص از جای دیگر داشتیم بنده تصدیق میگردم که متخصص بانك هم باید از همان ملک باشد زیرا اصول مالیه و ترتیب فکری اینها باید بهم نزدیک و مناسب باشد. علت دیگری ندارد.

رئیس - آقای مخبر؟
مخبر - بسته بنظر مجلس است
رئیس - رأی گرفته میشود باین پیشنهاد آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند
(دو نفر قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای شریعت زاده شریعت زاده - امر بفرمایند يك مرتبه دیگر قرائت شود.
(مجدداً شرح سابق خوانده شد)
رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای شریعت زاده آقایانیکه موافقت قیام فرمایند
(معدودی برخاستند)
رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای مدرس

وزیر مالیه - یکمرتبه دیگر قرائت شود.
(مجدداً بضمون قبل قرائت شد)

مدرس - اگر قبول میفرمایند علاوه شود. وسایر شرایط کنترات مستخدم مزبور مطابق قانون ۲۹ اردیبهشت خواهد بود.

رئیس - آقای وزیر مالیه

وزیر مالیه - اگر آقا موافقت فرمایند که افزوده شود (وسایر شرایط مالی استخدام منحص مزبور مطابق مواد مربوطه ایست که در قانون فلان درج شده) عیبی ندارد و بهتر است.

مدرس - این را هم قبول میکنم.

رئیس - ماده باین اصلاح قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

ماده هفتم - برای اداره کردن بانك دولت مجاز است بکنفر متخصص فنی استخدام نماید

نصره - محالاً برای تاسیس بانك دولتی بکنفر متخصص امریکائی عدت سه سال با حقوقی که بیش از سالی دوازده هزار دلار نباشد استخدام نماید وسایر شرایط مالی مستخدم متخصص مزبور مطابق قانون مصوب ۲۹ اردی بهشت ۱۳۰۴ خواهد بود.

رئیس - منظور آقای اعتبار هم تأمین شده است

اعتبار - بلی یس میگیرم

خطیبی - بنده تقاضای تجزیه میکنم

رئیس - چطور تجزیه شود؟

خطیبی - نسبت بماده یکمرتبه و برای نصره هم یکمرتبه رأی گرفته شود

رئیس - رأی گرفته میشود بماده بترتیبیکه قرائت شد

آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد نسبت بتبصره آقای نجومی پیشنهاد کرده اند دو سال باشد
(پیشنهاد مزبور بنحو ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مدت استخدام متخصص بانك بیش از دو سال نباشد در رأس دو سال اگر دولت لازم دید میتواند یکسال دیگر تمدید نماید

رئیس - آقای نجومی

نجومی - پیشنهاد بنده توضیح زیادی لازم ندارد اگر چنانچه در ظرف دو سال این آدم خوب کار کرد و ما احتیاج بوجودش داشتیم که مجدداً استخدام میکنیم والا خود ایزانها اداره کنند

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه با این پیشنهاد موافقت قیام فرمایند

(کسی قیام نکرد)

رئیس - قابل توجه نشد. رأی گرفته می شود به تبصره پیشنهادی آقای مدرس آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. رأی گرفته میشود به قسمت سوم پیشنهاد آقای مدرس آقای مخبر هم قبول کردند؟
مخبر - بلی

رئیس - قرائت میشود.

(اینطور خوانده شد)

وسایر شرایط مالی استخدام متخصص مزبور مطابق مواد مربوطه قانون مصوبه ۲۹ اردی بهشت ۱۳۰۴ خواهد بود

رئیس - چون اصلاحاتی نسبت باین قسمت ها پیشنهاد شده بود مجبوریم جدا جدا رأی بگیریم. این تبصره سوم میشود. آقایانی که باین قسمت موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای آقاسید یعقوب

(بمضمون ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده هفت اضافه شود.

تبصره - وزارت تجارت دولت متحده آمریکا متخص
متخصص مزبور را در امور بانک تصدیق کند.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - چون دو نفر از آقایان دیگر

در این باب پیشنهادی کرده اند و آقای مخبر

هم قبول فرموده اند خواستم عرض کنم که سایر آقایان

هم قبول بفرمایند و توضیح زیادی هم لازم ندارد.

مخبر - اگر بجای (وزارت تجارت آمریکا) (دولت

امریکا) نوشته شود بنده قبول میکنم.

آقاسید یعقوب - بنده هم قبول میکنم.

رئیس - رای میگیریم باین قسمت آقایان موافقین

قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رای گرفته میشود بنام ماده

آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد ختم جلسه شده است

جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - جلسه آتی شب سه شنبه دو ساعت از شب

گذشته دستور هم لایحه بانک

(مجلس شش ساعت و ربع از شب گذشته ختم شد)